

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ВІДНОВЛЮВАЛЬНИХ ДЖЕРЕЛ ЕЛЕКТРОЕНЕРГІЇ В ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИЧНІЙ СИСТЕМІ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

В роботі було проведено аналіз перспектив розвитку відновлювальних джерел електроенергії в електроенергетичній системі, а також впливу війни на галузь в цілому.

Ключові слова: електроенергія, відновлювальні джерела, енергетика, зелений курс, потужність.

Abstract

The paper analyzed the prospects for the development of renewable sources of electricity in the electric power system, as well as the impact of the war on the industry as a whole.

Keywords: electricity, renewable sources, energy, green course, power.

Вступ

В сучасному світі в багатьох європейських країнах було обрано курс на розвиток відновлювальних джерел електроенергії. Україна була і залишається в числі цих країн. Напад росії на Україну призвів до безпрецедентної глобальної енергетичної кризи. Для захисту споживачів від підвищення цін на енергоносії у багатьох країнах намагаються зменшити залежність від російських енергоресурсів, реалізуючи політику прискороного переходу на безвуглецеві технології [1].

Як правило, перехід на ВДЕ, як в короткостроковій, так і в довгостроковій перспективі дозволяє забезпечити потенціал для зниження цін і залежності від викопного палива. Ситуація в Україні змушує швидше переходити на «зелений» курс, але водночас інвестори не поспішають вкладати гроші, чекаючи стабілізації ситуації та розуміння подальшої картини війни [2]. Тому, нашою задачею буде проаналізувати можливі варіанти вирішення проблем розвитку ВДЕ в світлі останніх подій та оцінити перспективи реалізації тих, чи інших рішень.

Результати дослідження

Варто сказати, що спрямованість на «зелену» енергетику України не є чимось новим, адже ще до повномасштабного вторгнення у нашого уряду були чіткі плани і Енергетична стратегія, згідно з якою вже до 2035 року ми займали б одні з лідерських позицій в частці вироблення електроенергії за допомогою відновлювальних джерел. За останні роки нам вдалося досягти значних результатів в розвитку відновлювальної енергетики.

Так, на початок 2022 року її встановлена потужність сукупно склала близько 9,5 ГВт, а обсяг інвестицій сягнув понад \$12 млрд. Однак, значні корективи в процес розвитку ВДЕ внесло повномасштабне вторгнення, і зараз ми можемо бути свідками того, як близько половини об'єктів ВДЕ перебуває під загрозою повного або часткового знищення. Причиною цьому є те, що зараз близько 47% встановленої потужності електростанцій на відновлювальних джерелах енергії перебувають в місцях активних бойових дій (Херсонська, Миколаївська, Запорізька, Дніпропетровська, Одеська області). Це принесло значну матеріальну шкоду інвесторам і компаніям, які тепер з ціллю збереження власних коштів не ризикують робити інвестиції, що беззаперечно, є проблемою.

Багато країн ЄС оголосили про плани розвитку ВДЕ, зокрема вітрових і сонячних станцій, які мають найбільший потенціал для зниження залежності енергетичного сектору ЄС від росії до 2030 року [1]. Конкурентоспроможність технологій ВДЕ значно підвищилась за рахунок високих цін на викопне паливо, а тому вже зараз в багатьох країнах приватні та комерційні сонячні системи допомагають знизити рахунки за електроенергію.

До кінця десятиліття очікується нарощення потужностей виробництва «зеленої» енергетики по всьому світу, в тому числі і в Україні.

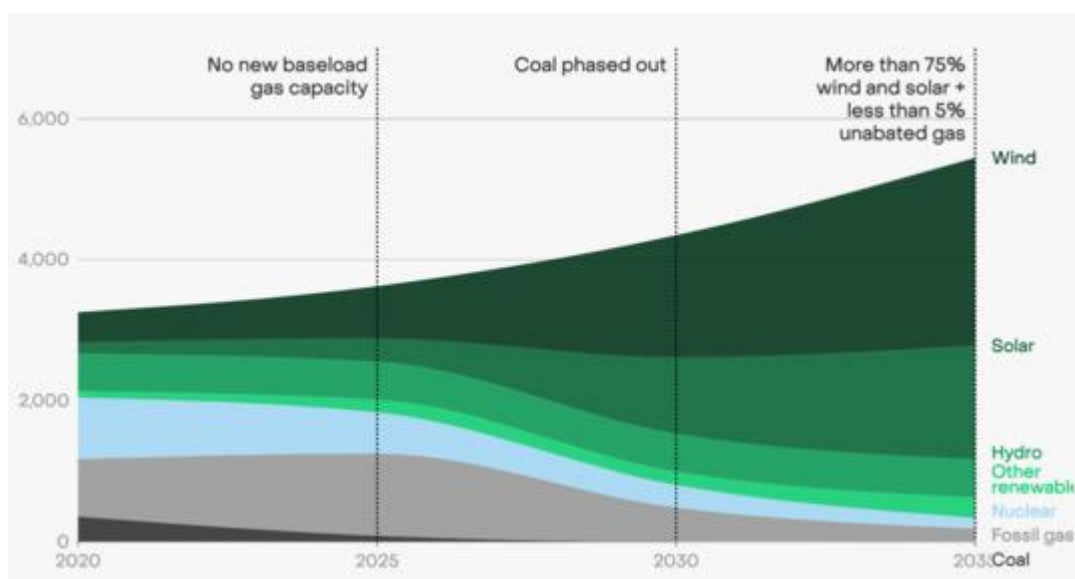

Рис. 1. Шляхи впровадження «зеленої» енергетики до 2035 року в ЄС

Україна має сприятливі природні умови для розвитку, вітрової, сонячної та біоенергетики. Внаслідок війни ми втратили багато шахт, втратили генерацію теплової енергії, а тому відновлювати її в тому вигляді, в якому вона була – не дуже розумно. Таким чином, було прийняте рішення одразу її модернізувати, переводити на інший лад. Згідно із озвученими в Лугано планами, уряд розраховує на будівництво 5-10 ГВт сонячних та вітрових електростанцій до 2026 року. Крім того, є проекти для будівництва гідроакмулюючих станцій. Також, планується локалізація виробництва обладнання для об'єктів ВДЕ, будівництво потужностей для виробництва «зеленого» водню, розвиток виробництва біопалива [2]. Подальший ж розвиток відновлювальних джерел електроенергії буде базуватись на наступних факторах:

- Відновлення пошкоджених потужностей.
- Запровадження чіткої аукціонної моделі ринку.
- Запровадження повноцінного експорту електроенергії ВДЕ в країни ЄС.
- Сміливе впровадження нових технічних рішень.

За рахунок того, що в сферу енергетики постійно вводяться сучасні технології, будівництво ВДЕ стає дешевшим. Це позитивно впливає на залучення інвестиційних проектів, як з-за кордону, так і в самій країні. Однак, з різкою відмовою більшості країн ЄС від енергоносіїв з росії, ми можемо стикнутися з дефіцитом обладнання, адже вже можна помітити високий попит на обладнання в порівнянні з його виробленням. Попри свій потенціал, розвиток ВДЕ суттєво залежить від стабільного політичного середовища, що дуже важливо для довгострокової впевненості в інвестиціях.

У короткостроковій перспективі, в Україні планується забезпечити умови для реалізації всіх проектів, розпочатих ще до війни. Крім того, планується підготовка заходів для мінімізації економічних і правових ризиків для наявних і майбутніх інвестиційних проектів. Упродовж 2023 року основним завданням буде оновлення даних для моделювання енергосистеми та розробка сценаріїв її розвитку з урахуванням усіх цілей ВДЕ. На наступні ж роки, планується запровадження заходів з інтеграції ринків електроенергії України і ЄС. Для цього потрібно завчасно закріпити ринкові правила європейського зразка та підготувати норми законодавства для їх регулювання [3].

Отже, можна зробити висновок, що лише в сукупності саме цих факторів, у нас з'явиться можливість впевнено крокувати до «зеленого» відновлення в даний, а також і після воєнний стан. Сучасні рішення і допомога з боку держави і партнерів, забезпечать розвиток конкурентного і прозорого ринку електроенергії, а також створять додаткові стимули для розвитку ВДЕ та наблизять Україну до цілей вуглецевої нейтральності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2022/05/12/686934/>
2. URL: <http://surl.li/ddwqp>
3. URL: <http://surl.li/gwbqh>

Вікторів Максим Миколайович — студент, факультет електроенергетики та електромеханіки, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: revelaut@gmail.com

Науковий керівник: **Собчук Наталія Валеріївна** — канд. техн. наук, доцент, доцент кафедри електричних станцій та систем, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, e-mail: natashasobchuk37@gmail.com

Maksym Mykolayovych Viktorov — student, Faculty of Electrical Engineering and Electromechanics, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: revelaut@gmail.com

Academic supervisor: **Nataliia Valeriivna Sobchuk** — Cand. Sc. (Eng.), Associate Professor of the department of electric power stations and systems, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: natashasobchuk37@gmail.com